

San Ĝużepp fil-Kolleġġjata ta' San Pawl Nawfragu, il-Belt Valletta

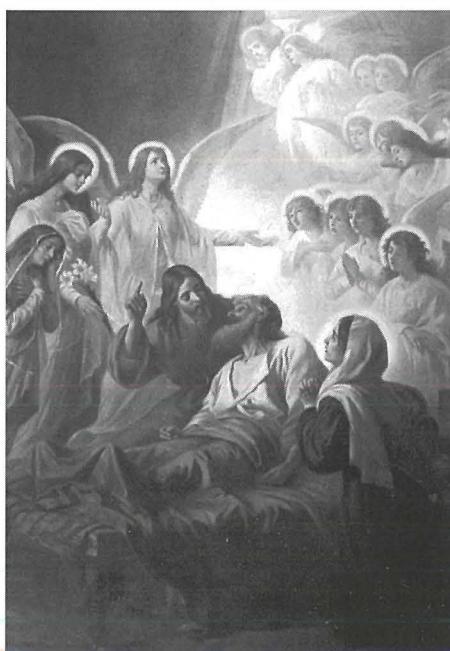
Robert Cassar

M.A. History of Art; B.Cons.(Hons.);B.A.(Hons.)

Id-devozzjoni lejn San Ĝużepp fi ħdan il-Knisja Kolleġġjata ta' San Pawl Nawfragu fil-Belt Valletta hija waħda pjuttost riċenti. Dan meta tqis li devozzjonijiet oħra minbarra dik lejn San Pawl, kienu ilhom meqjuma sa mit-twaqqif tal-parroċċa fit-tieni nofs tas-seklu sittax. Il-kult lejn San Ĝużepp nistgħu ngħidu li daħal f'din il-knisja lejn il-bidu tas-seklu għoxrin bl-introduzzjoni ta' artal dedikat lilu kif ukoll il-kreazzjoni ta' żewġ immaġini tal-qaddis li żgur saru sabiex ikun hemm qawmien lejn il-kult tiegħu. Dan kien bla dubju l-effett tat-tagħlim kontemporanju u l-moviment maħruġ mill-Papier biex din il-figura eżemplari imma mistura għal īnfant tkun mgħollija sabiex tkun xhieda tal-preżenza tagħha fl-evanġelji u fil-ħajja bikrija ta' Ĝesù. Dan it-tqanqil spiritwali lejn dan il-qaddis joħrog b'qawwa meta fl-1870 l-Papa Piju IX ddikjara lil San Ĝużepp bħala patrun tal-Knisja Universali. Dan reġa' ġie msaħħħa mill-Papa ta' warajh, Ljun XIII li ġareġ l-enċiklika *Quamquam Pluries* fl-1889 fejn saħaq sabiex il-Kattoliċi jitkolbu lil San Ĝużepp, patrun tal-Knisja sabiex jinterċedi favur l-isfidi kbar li minnhom kienet għaddejja l-knisja. Dan il-qawmien ġab miegħu l-bini ta' knejjes, artali, kwadri u t-twaqqif ta' fratellanzi dedikati lilu, kemm f'Malta kif ukoll fid-dinja Kattolika ta' dak iż-żmien.

Fil-Kolleġġjata ta' San Pawl, kienet l-Arċikonfraternitā tal-Madonna tal-Karitā li ġadet ħsieb iddaħħal din id-devozzjoni lejn San Ĝużepp peress li sal-bidu tas-seklu għoxrin ma kien għad hemm l-ebda ikonografija dedikata lilu f'din il-knisja. Minbarra hekk, San Ĝużepp huwa l-aktar persuna

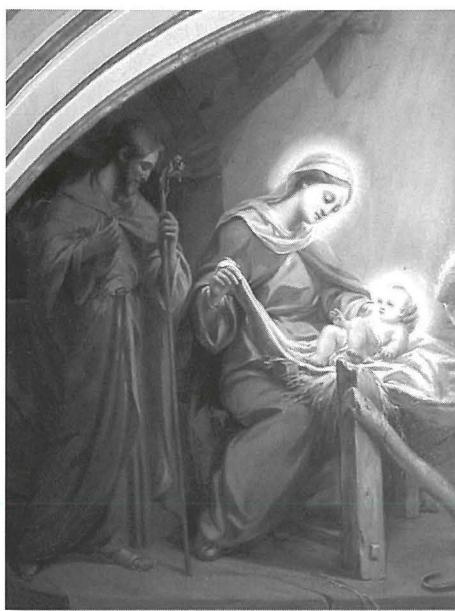
qrib tal-Madonna wara Ĝesù u kien bix-xieraq li din l-Arċikonfraternitā tieħu ħsieb iddaħħal din id-devozzjoni ġidida f'din il-parroċċa tal-Belt. F'din il-knisja, il-bidu tas-seklu għoxrin kien żmien ta' tibdil strutturali kbir. L-Arċikonfraternitā tal-Karitā li kellha l-arta tagħha fil-kappellun il-kbir tal-lemin, kienet għadha kemm ġadet il-kappella li kienet iddedikata lil Santa Liena li tagħha kien hemm konfraternitā u li ġiet xolta fl-1903. Dik tal-Karitā ġasbet biex twaqqa' l-kappella eżistenti li kienet ta' Santa Liena u thabbarha fuq wara fil-fond. Għal din il-kappella l-ġidida fi ħdan il-knisja Kolleġġjata, l-Arċikonfraternitā ġasbet biex tordna kwadru ġdid fuq iż-żejt mill-artist Ruman Attilio Palombi li kien ġie mqabbad mill-Kapitlu tal-Kolleġġjata sabiex ipitter u jiddekor s-saqaf tal-knisja. Il-kappellun li kellhom f'idejhom tal-Karitā neħħewlu l-kwadru l-antik li kien dedikat lill-Madonna bl-istess titlu u fl-1907 ordnaw kwadru ġdid għand l-istess Palombi dedikat lil San Ĝużepp. B'hekk il-kappellun il-kbir inbidlitlu d-dedikazzjoni għal dik ta' dan il-qaddis. Il-kwadru jingħad li Palombi għamlu meta ġa kien beda jitlef id-dawl ta' għajnejh. Madankollu, huwa rnexxielu jagħmel kwadru mill-isbaħ b'kuluri vivaċi b'elementi romantiċi. Il-kwadru jirrapreżenta x-xena apokrifha tal-mewt qaddisa ta' San Ĝużepp. Fiċ-ċentru il-ġisem moribond ta' Ĝużeppi mimdu fuq sodda filwaqt li huwa mdawwar u kkomfortat minn Ĝesù u Marija għarkupptejha maġenbu. Fl-isparr insibu jassistu għal din ix-xena diversi angli lebsin tunika bajda bħal qishom jistennew il-

mument fejn se jtellgħu r-ruħ ta' Ġużeppi fis-sema.

L-Arċikonfraternitā tal-Karitā hadet ħsieb ukoll tagħmel statwa mdaqqsu tal-qaddis biex tintrama fil-knisja għall-festa tiegħu. Differenti mill-ikonografija tal-kwadru, l-istatwa turi lil San Ġużepp, daqsxejn ta' ġuvnott qed jerfa' l-Bambin Gesù fuq idejha ix-xellugija filwaqt li fil-leminja jżomm il-bastun bil-gilji li jispontaw fit-tarf tiegħu. Il-Bambin liebes tunika bajda jidher iż-żomm globu celesti li jirrapreżenta d-dinja filwaqt li bl-id l-oħra qiegħed ibierek. L-istatwa hija xogħol ta'

kompożizzjoni u hija aktarx xogħol migħjud minn Ruma lejn il-bidu tas-seklu għoxrin. L-istatwa hija mirquma biż-żebgħha li ġiet orīginarjament biha li hija tassew sabiħa speċjalment id-dekorazzjoni tal-libsa ta' San Ġużepp li għandha disinn floreali delikat u kkulurit. L-istatwa tintrama fuq pedestall ċkejken indurat u titqiegħed fil-knisja fuq bankun għall-festa tal-qaddis. Fil-passat, il-festa interna ta' San Ġużepp kienet qed issir fl-1 ta' Mejju imma dan l-aħħar ġiet imċaqlqa għad-19 ta' Marzu. Matul is-sena, din

l-istatwa tkun meqjuma ġewwa niċċa ċkejkna fil-ġenb tal-istess artal dedikat lil San Ġużepp fil-kappellun. Għall-festa, l-altar ta' San Ġużepp ikun imżejjen bl-apparat tal-festa. Tajjeb insemmu li fuq dan l-altar, insibu meqjuma f'niċċa, ir-relikwija għażiż tad-driegħ ta' San Pawl. Dan l-altar tal-irħam abjad muwiex dak originali peress li kien inbidel ma' ieħor aktar antik fl-1956 magħmul fuq disinn ta' Vincenzo Bonello.

Fl-aħħar nett, ma nixtieqx inħalli barra kwadru sabiħ ieħor li wkoll jinsab fl-istess Kollegġjata. Dan juri l-Adorazzjoni tar-Rgħajja fil-presepu ta' Betlem.

Fil-ġenb jidher Ġużeppi jindokra lil martu Marija u binhom Gesù filwaqt li r-rgħajja qeqħdin jaduraw lill-Bambin. Dan il-kwadru flimkien ma' ieħor pariġġ li juri lil Gesù jiddisputa mad-Dutturi fit-Tempju, huma tila fuq iż-żejt u għandhom forma ta' lunetta peress li tpoġġew ġol-arki fil-ġnub tal-kappella tal-Madonna tal-Karitā. Dawn saru fl-1936 u tpittru minn Ramiro Cali. Għandhom stil pjuttost romantiku b'kuluri vivaċi viċin ġafna dak ta' missier Ramiro, Ġużeppi.

Super Value Mini Market

Triq id-Dejl, Ghaxaq Housing Estate

Tel: 2189 6581

Monday to Friday
6.00am to 12.15pm
4.00pm to 7.00pm

Saturday
6.00am to 1.00pm

Sunday
6.00am to 12.15pm